

Ena od značilnih razglednic stare Ljubljane

STARA LJUBLJANA KULTURNI IN ZGODOVINSKI SPOMENIK

Zadržati podobo mestnega jedra

Osnutek odloka o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra – stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost velja za najdaljši odlok o razglasitvi kateregakoli srednjeveškega jedra v Sloveniji za kulturni in zgodovinski spomenik.

Na vprašanje, zakaj se avtorji tega osnutka niso zatekli h kratkemu in jedrnatemu pisanju, nam je odgovoril Aleksander Bassin, direktor Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine: »Osnovna dilema je bila, ali narediti zelo formalen odlok (kar pomeni tudi zelo kratak) ali bolj življenjskega, vsebinsko daljšega, ki bi opozoril tudi na posledice sprejetega odloka. Odločili smo se, da gremo v širino, saj srednjeveško jedro Ljubljane zasluži tako pozornost, obenem pa smo s to razglasitvijo hoteli opozoriti na posamezne, še posebej pomembne arhitekturne in umetnostne spomenike, tehnične spomenike in spomenike oblikovane narave. Sestavni del odloka sta dve študiji, ki nudita podrobnejši vpogled v zgodovino posamezne stavbe in opredelujeta, kako lahko posegamo v posamezno stavbo.«

Srednjeveško mestno jedro – Stara Ljubljana je, kot je zapisano v osnutku, razglašeno za kulturni in zgodovinski spomenik, ker predstavlja značilen, v zgodovinskem razvoju kvaliteten dosežek v oblikovanju prostora in vsebuje pomembne sledove človekovega delovanja od zgodnjih zgodovinskih obdobjih dalje. Grajski grič se razglašajo za naravno znamenitost, ker je del prostorske celovitosti Stare Ljubljane in je značilen Krajsko-oblikovni element mesta. V akt razglasitve niso vključena nekdanja predmestja zaradi nezadost-

no pripravljene strokovne podlage. Kako je z Ljubljanskim gradom?

»V osnutku odloka smo se omejili na tisti del Ljubljane, ki je za nekdanjim obzidjem mesta. Vprašanje Ljubljanskega gradu je še odprto. Pripravljen je predlog, da bi tudi Grad postal zgodovinski spomenik, vendar je še potrebno doreči, kako bomo Grad prenavljali, v katero smer. Za predmestje bomo pripravili predlog do konca leta,« je povedal Aleksander Bassin.

Razglasitev srednjeveškega mestnega jedra prav gotovo ni samo občinska zadeva?

»Zakon pravi, da najpomembnejše kulturne spomenike, ki imajo nacionalni pomen, razglasi tudi republiška skupščina. Srednjeveško mestno jedro Ljubljane je tako pomembno, da se bo tudi skupščina SRS opredelila do tega, kar bo imelo za posledico dvojno skrb za našo dediščino. Ta podvojena skrb bo verjetno izražena tudi v finančni dimenziji,« nam je ob koncu pogovora dejal direktor Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

In kakšen je namen akta? Pojasnjen je v obrazložitvi osnutka. Ohranjanje zgodovinskega izročila, kulturnih in drugih vrednot razglašene območja ter njihovih sestavnih delov, kakor tudi njegov nadaljnji razvoj, ki izključuje nekontrolirane posege.

MILICA GOJANOVIC

OBČINSKA SINDIKALNA ŠOLA

Ob koncu mandata manjše zanimanje

V naši občini se je dobro začela že 13. sindikalna politična šola za funkcionarje (sedanje in bodoče) v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov. Ta oblika političnega usposabljanja je že tradicionalna. Udeležba pa se giblje precej različno. V začetku mandatov je več udeležencev, bolj ko pa se mandati bližajo koncu, jih je manj. In prav zdaj je takšno obdobje, saj bo v začetku decembra konec sedanjega in začetek novega dveletnega mandatnega obdobja v vseh organih in organizacijah Zveze sindikatov.

V sedanji šoli je le 10 obiskovalcev, zato so šole združili z moščanskim sindikalnim svetom, kjer jih je prav tako 10. Zato pa pričakujejo precej večje število tečajnikov marca, ko bodo

izvršilni odbori za novo konstituirani.

Šola je tako kot prej zamišljena s čimmanj teoretičnimi temami, seveda na račun praktičnega dela pouka. Največji poudarek je na delovanju samoupravnih organov, zlasti delavskih svetov, samoupravnih delavskih kontrol in disciplinskih komisij. Predvideni so tudi obiski nekaterih delovnih organizacij, kjer naj bi se praktično spoznali z delovanjem teh organov v praksi. Načrtujejo pa tudi eno ekskurzijo. Šola je v popoldanskem času, zajema pa 105 ur.

Ob koncu izdelajo tečajniki skupinsko seminarsko nalogo, kjer je zdaj poudarek na pridobivanju dohodka. Učinek šole pa je mogoče preverjati v delovanju posameznih udeležencev v samem delovnem okolju. Pomembno je, ali postajajo nosilci posameznih odgovornih nalog v svojih delovnih organizacijah ali ne.

Pri občinskem sindikalnem svetu pričakujejo, da bo zanimanje za takšno obliko političnega usposabljanja večje marca, ko bodo že znani novi sindikalni funkcionarji, vendar pa ostaja odprto vprašanje, ali je to prav. Morebiti pa bi bilo bolje, da bi šli skozi šolo potencialni kandidati za opravljanje teh funkcij, torej, da bi za posamezne funkcije izbrali ljudi, ki so že bili dodatno izobraženi.

J. P.

SVETOVNI DAN VARČEVANJA – 31. OKTOBER

Tudi vestno delo je varčevanje

Ob 31. oktobru, svetovnem dnevu varčevanja, smo povprašali nekatere krajanje v naši občini, kaj menijo o varčevanju na sploh. Kako naj varčujemo danes, v času, ko postaja življenje čedalje dražje? Ali je varčevanje res samo nalaganje denarja na hranilno knjižico?

Ivan Zorko, Ajdovščina: Svetovni dan varčevanja, 31. oktober, je za nas lahko trenutno dvojnega pomena. Osebnost varčevanje je doseglo že tako stopnjo, da pravzaprav v družini že težko bolj gospodarno ravnamo z vsem, kar potrebujemo za življenje. Družbenega varčevanja pa je precej oblik. Menim, da nam daje delo preveliko uspehov in da bi bila popolna izkoriščenost delovnega časa v uradih, administrativnem in pripravljalnem delu proizvodnje najtemeljitejša oblika varčevanja. Čas bi postal resnično bogastvo in ogromno bi privarčevali pri uporabi delovnih sredstev.

Jožica Svete, Kolodvor: Mislim, da je varčevanja že preveč. Predvsem ko odvajamo sredstva za najmlajše, za osnovnošolce, za socialno šibke, za tiste, ki so potrebni

zdravljenja, skratka za vse, ki so prešibki, da bi si lahko s svojo aktivnostjo zaslužili toliko, da bi lahko živeli brez pretresov. Preveč smo varčni, ko odvajamo sredstva tudi za taborniške odrede, za mladinske pevске zборе, za folklorne skupine. Zato je tak dan lahko tudi primeren za postavljane vprašanj: ali na vseh področjih dela varčujemo tako, kot pri teh, ki sem jih omenila.

Franci Vojkovič, Poljane: Svetovni dan varčevanja preveč gledamo skozi poglede bančnikov, premalo pa iz zornega kota gospodarstva. Vemo, da so znatna sredstva na žiro računih samoupravnih interesnih skupnosti družbene in gospodarske sfere. Sredstva, ki jih neustavljivo razžira inflacija, so razdeljena le programsko, resnično pa se ne uporabljajo sproti za dogo-

vorjene namene. Gospodarstvo pa mora, kot osnovni tvorec teh sredstev, najemati kredite za obratna sredstva, za osebne dohodke in še za druge potrebe po visoki obrestni meri. Zato sem prepričan, da bi resnično varčevali, če bi lahko s tem ogromnim denarjem upravljalo gospodarstvo.

Marinka Petek, Prule: Pri nas je izjemno razvito zbiranje odpadnih materialov, ki jih uporablja industrija za sekundarne surovine. Govorim o papirju, steklu, tkaninah in še drugih materialih. Če so to najbolj opazne tvarine, ki se žal še vedno valjajo na preštevilih divjih odlagališčih, pa bi jih morali v celoti zajeti, je še več takih nevidnih tvarin v obliki izpustov v industriji. A pustimo industrijo in se vrnimo k našemu neposrednemu okolju. Če bi temeljito vzdrževali sproti vse, kar naj bi nam služilo za dobro počutje – parke, klopi, zelenice, javno razsvetljavo – bi lahko s privarčevanimi sredstvi boljšali ta del življenjskega standarda, ne pa da capljamo na mestu ali pa celo nazadujemo.

— 51 —

HUDA KRI V DOMU NA VIDOVDANSKI

Učenci nimajo globokih žepov

V Domu učencev Tabor na Vidovdanski 7 je v začetku tega meseca skoraj zavrelo. Pojavili so se napisi s pozivi, naj oskrbovanci bojkotirajo prehrano zaradi nenadno povzrašenih cen. Občinska organizacija Zveze socialistične mladine je takoj dala pobudo za razširjeni sestanek koordinacije OO ZSMS v domovih v Ljubljani. Napisi so se pojavili 1. oktobra, sestanek pa je bil 3. oktobra.

Za kaj je pravzaprav šlo? Prehrana in stanarina v domu je še 1. aprila letos stala 10.610 dinarjev. Takoj po počitnicah, 1. septembra se je cena povišala na 12.732 dinarjev in še en mesec kasneje, 1. oktobra, je znašala 16.680 dinarjev. Zadeva z oktobrsko podražitvijo je bila še toliko bolj nerodna, ker je bilo nekaj dni pred zadnjo podražitvijo v »Delu« objavljeno poročilo z nekega sestanka, na katerem so predlagali, naj cena oskrbnine ne bi preseгла 13.000 dinarjev, s tem da bi različno subvencionirali iz drugih virov.

Učenci so se s protestnimi napisi bržkone nekoliko zgledovali pri svojih starejših kolegih – študentih, ki so z ostrimi protesti in bojkotom v študentski menzi dosegli subvencioniranje svoje prehrane.

Ne da bi navajali podrobnosti, naj povemo le bistveni sklep sestanka, ki je bil 3. oktobra. Zahtevali so, naj repu-

bliška izobraževalna skupnost predlaga ustrežne rešitve v 14 dneh. Ob tem ne bo odveč opozoriti, da je občinska konferenca ZSMS že v sklepkih, ki so jih sprejeli na problemski konferenci 4. aprila letos, opozorila na veliko naspotje med cenami in štipendijami, obenem pa tudi na skrajno slabo prehrano v domovih za učence.

»Komite za vzgojo in izobraževanje in republiška izobraževalna skupnost morata v sodelovanju z gospodarsko zbornico pripraviti nove sistemske rešitve financiranja,« je med drugim rečeno v sklepkih problemske konference. »Lahko se zgodi, da bodo domovi ostali prazni, bivanje v njih pa privilegij bogatejših. Predlagamo, da se poiščejo sredstva za financiranje tehnično administrativnega poslovanja doma.«

Domovi za učence so namreč v nekoliko drugačnem položaju kot študentski domovi. Režija je dražja, ker

mora biti osebja več, zakaj študentje skrbijo za vrsto opravil v lastni režiji. Tudi kuhinjskega osebja je več, saj ima vsak dom svojo kuhinjo, študentje pa imajo na voljo samo dve, vendar veliki enoti: pod Rožnikom in za Bežigradom. Bržkone je zato tudi poslovnanje cenejše.

»Zmeda je nastala zato, ker nekdo ni opravil svojega dela,« je bilo slišati očitek na zadnji seji občinskega komiteja za družbene dejavnosti. Očitek je letel na republiško izobraževalno skupnost in komite za vzgojo in izobraževanje, ki očitno nista povsem resno sprejela sklepov problemske konference OK ZSMS v naši občini. Vsi, ki se ukvarjajo s to zadevo, so si namreč edini v mnenju, da moramo zadevo reševati na republiški ravni, ne pa v mestu in občini, kjer domovi so. V nobenem domu namreč ne bivajo učenci iz matične občine, ampak iz vseh krajev Slovenije. Komite meni, da bi morali najti sistemsko rešitev, ki bi jo začrtali v planu za srednjeročno obdobje, obenem pa bi morali zadevo vsaj za silo urediti za zadnje tri mesece letošnjega leta, se pravi kratkoročno. Stališča občinskega komiteja za družbene dejav-

nosti je v torek, 15. oktobra podprlo tudi predsedstvo občinskega komiteja ZKS.

Predstavniki republiške izobraževalne skupnosti so v četrtek, 17. oktobra predlagali učencem na Taboru rešitev, ki je kratkoročna, vendar obenem tudi sistemsko. Republiška izobraževalna skupnost naj bi namenila za vsakega učenca v domovih v Sloveniji 2070 dinarjev, s čemer naj bi ceno oskrbnine razbremenili stroškov za administrativno in kuhinjsko osebje. Tako naj bi obveljalo tudi v prihodnje in učenci naj bi plačevali samo dejanske stroške oskrbnine: hrano, elektriko, vodo, ogrevanje. Dokončno mora o tem predlogu sklepati še skupščina republiške izobraževalne skupnosti, ki je sklicana po hitrem postopku za 29. oktober.

Vsekakor pa bo potrebno najti tudi rešitev za ceno hrane, ki znaša zdaj 280 dinarjev na dan. Za tistega, ki hrano zagotavlja je to zelo malo, za učencev žep pa veliko. Hrana je slaba. Cene najbrž ne bomo mogli znižati, lahko pa bi jo subvencionirali in s tem dosegli, da bi bila hrana boljše in bolj izdatna.

Ob vsem tem pa ne gre prezreti dejstva, da so tudi v gospodarskem poslovanju domov še notranje rezerve, ki se skrivajo tako na področju poslovanja kot na področju skupnega nabavljanja, administriranja in drugih opravil.

NIKO ISAJEVIČ